

Aan: gemeenteraadsleden gemeente Bronckhorst

Betreft: visie Vitale Kernen Zelhem inzake allocatie budgetten scholen en sporthallen

Geachte raadsleden,

Door middel van deze brief wil de werkgroep Vitale Kernen (VK) Zelhem haar visie geven op het beleid van de gemeente en de keuzes die worden gemaakt met betrekking tot de volgende onderwerpen:

- 1 – Ontbreken integrale visie
- 2 - Nieuwbouw basisscholen
- 3 - Toekomst sporthal De Pol
- 4 - Toekomst culturele voorzieningen Zelhem

Wij zullen bovenstaande punten één voor één langslopen en van nadere toelichting voorzien.

1. Ontbreken integrale en evenwichtige visie op voorzieningen

Vitale Kernen (VK) Zelhem staat voor het in stand houden van voorzieningen, die immers de leefbaarheid en vitaliteit van een kern bepalen. Omgekeerd hebben alle voorzieningen drempelwaardes, dat wil zeggen dat zij slechts kunnen (voort)bestaan als het bevolkingsdraagvlak op peil blijft. Daarom hechten wij als VK Zelhem óók groot belang aan voldoende passende woningen, zodat mensen die dat graag willen, in Zelhem kunnen blijven wonen.

Uiteenlopende voorzieningen als winkels, horeca, zorg, sport en scholen bepalen in sterke mate of mensen besluiten ergens te willen (blijven) wonen. Daarbij telt ook de *kwaliteit* van de voorzieningen, die mede wordt bepaald door de huisvesting, de gebouwen die de voorzieningen faciliteren.

Op verzoek van de wethouder is er door VK Zelhem gefocust op het centrum (en daar aanwezige voorzieningen) en is deze focus ook door ons gehanteerd. Hier viel ons al op dat lange tijd niet is geïnvesteerd in het centrum van Zelhem (Markt, Smidsstraat) terwijl in andere kernen de centra opnieuw zijn ingericht. Echter door recente onevenwichtige ontwikkelingen zien wij ons genoodzaakt onze scope te verbreden richting overige voorzieningen, met name scholen en sportaccommodaties.

Al enige tijd constateren wij dat het kwaliteitsniveau van basisvoorzieningen in Zelhem in verontrustende mate achterblijft bij de andere kernen. Dit is opmerkelijk aangezien Zelhem de grootste kern is binnen deze gemeente. Zorgelijk wordt het nu uit recente beleidsvoornemens blijkt

dat er (veel) te weinig geïnvesteerd gaat worden in school- en sportvoorzieningen in Zelhem. De allocatie van investeringen lijkt een grote mate van willekeur te hebben

We missen als VK Zelhem, in tegenstelling tot de door VK Zelhem aangedragen visie, vanuit de gemeente een evenwichtige en eerlijke benadering van de kern Zelhem. Tevens missen wij in het toekennen van middelen, een integrale blik en een programmering: wanneer zijn welke gebouwen / functies / wegen etc. aan vervanging toe/ hebben de afschrijvingstermijn bereikt. Op deze manier kan er richting de toekomst ook gekeken worden of zich kansen voor doen voor slimme gecombineerde ingrepen. De gemeente geeft aan dat op basis van **nut en noodzaak** wordt geïnvesteerd. Als Vitale Kernen Zelhem vragen wij ons af hoe deze keuze gemaakt kan worden als een programmering en inzicht op data ontbreekt of onvolledig is? Op basis van een gedegen programmering en/of inzicht kunnen keuzes ook beter worden verantwoord richting de bevolking. Dit biedt ook perspectief en keuzes op basis van afgewogen argumenten gemeente breed.

2. Nieuwbouw scholen

In de Perspectiefnota van de gemeente Bronckhorst ontbreekt een evenwichtige benadering en transparante kostenafwegingen ten aanzien van het onderwijs binnen de gemeente.

Recent (op 19 mei 2020) besloten B&W de gemeenteraad voor te stellen om een combinatie van voortgezet onderwijs (VO) en sporthal te realiseren op de Almenseweg in Vorden. Het betreft twee geheel nieuwe gebouwen ter vervanging van het verouderde schoolgebouw en de verouderde sporthal ('t Jebbink). Wij hebben daar bedenkingen bij.

Allereerst vragen wij ons af hoe zwaar het belang is van voortgezet onderwijs (VO) binnen de gemeente Bronckhorst. Als we kijken naar de onderwijsvoorzieningen in de aangrenzende gemeente Zutphen, is er voldoende aanbod om de toeloop vanuit Vorden op te vangen. Hetzelfde geldt voor Doetinchem die de toeloop vanuit Zelhem prima kan opvangen. Het onderwijs in de beide steden is van goede kwaliteit en er is voldoende vakonderwijs. Het argument van wethouder Blaauw is dat het vestigingsklimaat voor ondernemers negatief zou worden beïnvloed als het voortgezet onderwijs in Vorden zou verdwijnen wordt niet zo gezien door ondernemers zelf die wel belang hechten aan goede scholing in de regio, maar dat hoeft niet perse in Bronckhorst te zijn. Er zijn goede opleiders in Doetinchem en Zutphen die goed aansluiten op de vraag vanuit het bedrijfsleven. Voor scholen en voor het bedrijfsleven is het van belang dat er stage plaatsen zijn, in goed overleg. Dit gebeurt nu al met diverse scholen in Doetinchem.

Ook het argument dat voortgezet onderwijs gevestigd in Vorden positief effect heeft op het vestigingsklimaat voor gezinnen, lijkt niet te gelden. In beide kernen wonen evenveel gezinnen met kinderen, in Zelhem zelfs iets meer dan in Vorden. En ook de grote afstand naar de scholen in Doetinchem en Zutphen vanuit Vorden/Hengelo en Zelhem lijkt een gezocht idee. De afstanden vanuit Vorden naar Zutphen en vanuit Zelhem naar Doetinchem zijn vergelijkbaar en per OV of fiets goed te overbruggen. Ook vanuit Hengelo zijn de afstanden nog acceptabel.

Vervolgens stellen wij de vraag van het belang van een school van voortgezet onderwijs voor *gemeente* Bronckhorst, als die school in de kern Vorden ligt. Het gehele zuidelijke deel van de gemeente is (gezien de afstanden) georiënteerd op Doetinchem en is niet georiënteerd op Vorden. Kort samengevat is een eigen school voor voortgezet onderwijs vooral goed voor Vorden en heeft Zelhem daar weinig tot geen profijt van.

Binnenkort wordt er waarschijnlijk zwaar geïnvesteerd in nieuwbouw van deze VO-school in Vorden (€ 9.500.000), een investering waar inwoners van Zelhem niets aan hebben. In schril contrast staat

tegenover dit bedrag, het bedrag van € 2.700.000 wat gemeentebreed geïnvesteerd gaat worden aan de huisvesting van basisscholen. De drie Zelhemse scholen bevinden zich bovendien al jaren in gedateerde gebouwen. Dit in tegenstelling tot enkele andere kernen binnen de gemeente waar reeds nieuwe schoolgebouwen zijn neergezet.

Daar komt vervolgens bovenop het voornemen om, in aanvulling op een nieuw schoolgebouw, ook een nieuwe sporthal te realiseren met een investering van € 6.900.000. Wederom is het contrast enorm: in Zelhem bedraagt de investering in de (even oude) sporthal € 275.000. Ook hier geldt: de inwoner van Zelhem heeft geen enkel profijt van de nieuwe sporthal in Vorden.

Wij plaatsen grote vraagtekens bij de noodzaak voor de gemeente om zoveel middelen te investeren in een school én sporthal die vooral één kern binnen de gemeente, Vorden, bedient. Het evenwicht in allocatie van middelen is ver te zoeken. Bovendien is gekozen voor de duurste oplossing, terwijl ook alternatieven werden voorgesteld. Een uitkomst van het haalbaarheidsonderzoek (uitgevoerd door PentaRho, 2019) was een nieuw scenario (scenario A2) dat zij meegaven in hun rapport: behoud van VO in Vorden door een nieuw schoolgebouw op de locatie Almenseweg met behoud van de huidige sporthal op de locatie Het Jebbink.

VK Zelhem vraagt aan de gemeenteraad om het voorstel van B&W betreffende het realiseren van nieuwbouw ten behoeve van het voortgezet onderwijs in Vorden en de daarbij behorende sporthal niet aan te nemen en het budget wat vrij komt te reserveren voor de Vitale Kernen in de gemeente Bronckhorst.

3. Toekomst sporthal Zelhem

In de Perspectiefnota van de gemeente Bronckhorst ontbreekt een integrale en evenwichtige benadering en transparante kostenafwegingen ten aanzien van de sportaccommodaties.

Onderzoek door het Mulier-instituut wees uit dat gemeente Bronckhorst ruim bedeed is in het aantal m² sportvloeroppervlak. Ook bleek dat van de 12 binnensportaccommodaties er 9 niet voldoen aan het kader dat is gesteld met betrekking tot het gebruik, gedefinieerd als 'toekomst-bestendige duurzame accommodatie met een gebruik van minimaal 1.400 uur'. Daarom is besloten te streven naar één toekomstbestendige duurzame binnensportaccommodatie per deelgebied met een gebruik van minimaal 1.400 uur. Binnen deelgebied Oost betekent dat sluiting van twee gymzalen en alle binnensport concentreren in sporthal De Pol, die beperkt wordt uitgebreid om de extra druk op te vangen.

Wij vinden dit geen doordacht noch een evenwichtig besluit.

Ten eerste wordt de sporthal De Pol slechts (zeer) beperkt uitgebreid waardoor de druk op deze sporthal toeneemt en de kans groot is dat er binnen afzienbare tijd de capaciteit tegen grenzen aanloopt. Nu al is de hal van maandag t/m vrijdag elke avond structureel bezet.

Ten tweede wordt geïnvesteerd in een verouderde en niet duurzame sporthal die feitelijk al is afgeschreven. Het verouderde karakter komt oa. naar voren door het ontbreken van een brandmeldinstallatie, scheuren in de vloeren, schimmel door slechte afzuiging, verouderde kleedkamers en bovendien asbest in spouwmuren. Ook is de lift niet goed toegankelijk voor minder validen. Het niet duurzame karakter komt oa. naar voren in zeer hoge stookkosten van € 20.000 per jaar (in een zachte winter). Het pand heeft in alle vertrekken handbediende lichtschakelaars, dit zorgt voor onnodig energieverbruik. Deze zaken zijn in strijd met de kaders die spreken van een

'toekomstbestendige duurzame accommodatie'. Wij zien investeringen in een functioneel en technisch verouderde sporthal als een desinvestering: de kosten wegen niet op tegen de opbrengsten, want de hal is sowieso aan vervanging toe. Wij verwachten dat de sporthal niet nog eens 20 jaar mee zal kunnen. Daarmee is renoveren in feite veel duurder dan nieuwbouw.

Ten derde merken wij op dat de investeringen ten aanzien van renovatie en verduurzaming van de Pol niet zijn afgezet tegenover nieuwbouw, dit blijkt uit een gesprek op 27 mei jl. met wethouder Blaauw. Zo blijkt uit dit gesprek dat eventuele gelden die gemaakt worden bij de verkoop van de ondergrond van o.a. de Thorbeckezaal ten goede komen aan het sportbudget. Dit tezamen kan voldoende dekking geven voor een nieuwe sporthal conform de eisen van 2021. Een eventueel tekort kan worden aangevuld door het achterwege laten (of in elk geval versoberen) van nieuwbouw van sportaccommodatie in Vorden.

Tot slot vinden wij het besluit niet evenwichtig: de verhouding tussen de bedragen die in Vorden aan sportaccommodatie worden uitgegeven staan in geen verhouding tot de bedragen in Zelhem, terwijl Zelhem nota bene de grootste kern is. Hierboven is al uiteengezet dat de Zelhemmer weinig tot niet profiteert van een geheel nieuwe school met sporthal in Vorden. Deze onevenwichtigheid is aan inwoners van Zelhem niet uit te leggen. Maar zeker ook niet aan de inwoners van de kleine kernen, die hun eigen gymzaal op korte afstand zien verdwijnen, waarmee de leefbaarheid afneemt. Wat schiet een inwoner van Halle op met een gloednieuwe sporthal in het 20 km verderop gelegen Vorden.

Wij verzoeken de gemeente het besluit mbt. sporthal de Pol te heroverwegen. Voorstel is, sporthal de Pol wordt nu niet grondig gerenoveerd. In 2024, als de Thorbecke zaal wordt gesloten en verkocht, wordt er tezamen met het onderwijs (een van de hoofdgebruikers van een sporthal) gezocht naar een praktische oplossing. De ondergronden van de eventuele vrijkomende schoolgebouwen incl. de Thorbecke zaal worden verkocht t.b.v. woningbouw. Dit levert budget op. Dit tezamen met het onderhouds- en renovatiebudget van de Pol wordt geïnvesteerd in een nieuw gecombineerd sporthal- en onderwijsgebouw in Zelhem, te realiseren in bijvoorbeeld 2026. Dan kan er nu al richting Zelhemse bevolking gecommuniceerd worden dat dit eraan gaat komen, een heldere boodschap waarmee onrust wordt voorkomen.

De afgelopen jaren, sinds de oprichting van de gemeente Bronckhorst, ontbreekt deze heldere lijn. VK Zelhem ziet graag meer transparantie en dat er geprogrammeerd kan worden, ook richting toekomst toe, op basis van afschrijvingen en veranderende behoefte. Het is geen goede zaak dat de gemeente geen programmering heeft ten aanzien van investeringen zodat duidelijk is wanneer bijvoorbeeld gebouwen worden afgeschreven en vervangen moeten worden. Omdat deze programmering er niet is zijn er geen middelen voor vervanging gereserveerd. Dat leidt tot onverantwoorde investeringen in een afgeschreven sporthal.

4. Toekomst culturele voorzieningen in Zelhem

In de komende jaren zal er geïnvesteerd moeten worden in het realiseren van culturele voorzieningen in Zelhem. Ook hier wijzen wij op de relatieve achterstand in Zelhem ten opzichte van Vorden en Hengelo, deze kernen beschikken over een eigen Kulturhus.

VK Zelhem heeft in samenwerking met de gemeente Bronckhorst plannen ontwikkeld om te komen tot een cultuurcluster in Zelhem, belangrijk onderdeel van een vitale kern. Culturele voorzieningen moeten hier een plaats krijgen, evenals het Zelhemse verenigingsleven. Het Kulturhus moet levendig zijn en alle Zelhemmers, van jong tot oud, aanspreken waarbij wij van mening zijn dat de term Zelhemhus de lading beter dekt dan Kulturhus. In de komende jaren moeten de plannen worden uitgewerkt en worden gerealiseerd.

Daarnaast onderstreept VK Zelhem het belang van een vitaal bedrijventerrein en het moderniseren van de woningen binnen de kern Zelhem zoals beschreven in de Perspectiefnota.

Tot slot

Hoewel wij in deze brief her en der Zelhem tegenover Vorden zetten, is dit vooral bedoeld om de onevenwichtigheid in investeringen te benadrukken. Als investeringen nodig zijn in voortgezet onderwijs, dan is het logisch dat deze in Vorden terecht komen, immers daar ligt de school voor VO. Wij hebben wel moeite met de zeer grote bedragen die terecht komen bij deze ene school, waardoor er weinig resteert voor eveneens broodnodige investeringen in scholen en sport elders binnen de gemeente. Daarnaast vragen we aandacht voor een betere programmering en reserveringen voor toekomstige investeringen in publieke gebouwen, waardoor er nu middelen ontbreken voor vernieuwing.

Wij vernemen graag uw reactie op deze brief en hoe de gemeenteraad onze punten wil meenemen in het overleg met het gemeentebestuur. Uiteraard zijn wij bereid deze brief nader toe te lichten indien gewenst.

Met vriendelijke groet,

Werkgroep Vitale Kernen Zelhem